

پروستات چیست؟

پروستات، غده‌ای در دستگاه تناسلی مردان است که در زیر مثانه قرار گرفته و مجرای ادراری (پیشابراه) را احاطه می‌کند. پروستات بخشی از مایع منی را می‌سازد و اندازه‌ای در حدود گردو دارد. هورمون‌های مردانه مانند تستوسترون باعث رشد پروستات می‌شوند.

سرطان پروستات

سرطان پروستات بیماری است که بر اثر آن، سلول‌های بدخیم (سرطانی) در بافت پروستات تشکیل می‌شوند. تومور پروستات می‌تواند خوش‌خیم (غیر سرطانی) یا بدخیم (سرطانی) باشد. اگر پروستات خیلی بزرگ شود به پیشابراه فشار می‌آورد و جریان ادرار را کند یا متوقف می‌کند. رشد خوش‌خیم پروستات معمولاً خطرناک نیست و با برداشتن پروستات عود نمی‌کند، به بافت‌های اطراف و دیگر قسمت‌های بدن گسترش نمی‌یابد. اما رشد بدخیم پروستات ممکن است تهدید کننده حیات باشد، بعد از برداشتن دوباره عود کند و به بافت‌های اطراف مثل مثانه و روده راست و سایر قسمت‌های بدن مانند استخوان‌ها و غدد لنفاوی گسترش یابد.

افزایش سن و سابقه خانوادگی بر خطر ابتلا به سرطان پروستات تاثیر می‌گذارند. سرطان پروستات با بیش از ۴۰۰۰ مورد جدید سالیانه جزو سرطان شایع مردان در ایران است. سرطان پروستات سومین سرطان شایع مردان در ایران است.

عوامل خطر زا:

احتمال ابتلا به سرطان پروستات بعد از ۵۰ سالگی افزایش می‌یابد. سابقه خانوادگی، سرطان پروستات در بعضی خانواده‌ها، شایع‌تر است. در مردانی که خویشاوندان درجه اول (پدر، برادر و پسر) مبتلا به سرطان پروستات دارند، احتمال ابتلا در آنها به ویژه اگر خویشاوندان در سنین پایین به این بیماری دچار شده باشند، افزایش می‌یابد. عوامل ژنتیکی، ژن‌های وراثتی متعددی شناسایی شده‌اند که خطر سرطان پروستات را افزایش می‌دهند. ولی این ژن‌ها مسئول تعداد کمی از موارد ابتلا هستند.

عوامل هشدار دهنده:

فرد مبتلا به سرطان پروستات ممکن است هیچ علائمی نداشته باشد. ولی علائمی رایج وجود دارد که عبارتند از:

- مشکلات ادراری
- عدم توانایی دفع ادرار
- مشکل در شروع یا در توقف جریان ادرار
- نیاز مکرر به دفع ادرار، به ویژه در شب
- جریان ادرار ضعیف
- قطع و وصل جریان ادرار
- سوزش یا درد در هنگام ادرار کردن

دشواری در نعوظ

خون در ادرار یا منی

درد مکرر در قسمت پایینی کمر، مفصل ران یا قسمت فوقانی رانها

اغلب این علائم ناشی از سرطان نیست و ممکن است ناشی از بزرگی خوش خیم پروستات (BPH) یا عفونت یا مشکلات دیگر باشد، اما آگاهی از علائم جهت مراجعه به پزشک اهمیت دارد تا تشخیص و درمان مناسب صورت گیرد.

ردیابی و تشخیص بیماری:

سرطان پروستات پیش از آنکه علائمی مشاهده شود قابل ردیابی است.

معاینه: پزشک، پروستات را از نظر نواحی سخت و برآمده از طریق دیواره راست روده بررسی می کند.

آزمایش خون: یک بررسی آزمایشگاهی سطح آنتی ژن اختصاصی پروستات (PSA) را در نمونه خون شما بررسی می کند. پروستات PSA را می سازد، سطح بالای PSA معمولاً به دلیل بزرگی خوش خیم پروستات یا التهاب پروستات و یا سرطان پروستات می باشد، تشخیص قطعی نیازمند آزمایش های تکمیلی مثل نمونه برداری است که با تشخیص و صلاح دید پزشک انجام می شود.

بسیاری از سرطان های پروستات به آهستگی رشد می کنند و ممکن است مشکلی ایجاد نکنند اما بعضی رشد سریع دارند و نیازمند درمان سریع هستند.

درمان

گزینه‌های متعددی برای درمان سرطان پروستات وجود دارد. درمان مناسب هر فردی با دیگری متفاوت است. درمان‌ها شامل پیگیری و تحت نظر قرار دادن دقیق، جراحی، پرتو درمانی، هورمون درمانی و شیمی درمانی است و گاهی ممکن است نیاز به ترکیبی از این درمان‌ها وجود داشته باشد. درمان مناسب هر فردی وابسته به سن، مرحله بیماری، وضعیت سلامت عمومی فرد، درجه بدخیمی تومور و علائم بالینی فرد است. توجه شود بعد از تکمیل درمان‌های اولیه مراجعات پیگیری منظم جهت ردیابی سریع عود بیماری و کنترل عوارض درمان اهمیت دارد.

پیشگیری

رژیم غذایی کم چرب، مصرف کمتر گوشت قرمز و مصرف سبزی و میوه (به خصوص گوجه‌فرنگی، هندوانه و گریپ فروت)

پیشگیری دارویی که عبارت است از کاربرد مواد طبیعی، مصنوعی (ساخته شده در آزمایشگاه)، یا زیست شناختی (بیولوژیک یا از منبعی زنده) برای خنثی ساختن، مهار کردن و یا پیشگیری نمودن از فرآیند تشکیل سرطان.